

Namangan davlat uiversiteti, **60520200 – Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi**
ta'lim yo'nalishi kunduzgi ta'lim shakli 1-bosqich talabalari uchun « **Tuproq va agroekologiya** » fanidan 2024/2025 o'quv yili bahorgi semestrda o'tkaziladigan
yakuniy nazorat uchun auditoriyada o'tilgan mavzular (ma'ruza, amaliy,
laboratoriya va b.) yuzasidan nazorat savollar banki.

1. Tuproq ekologiyasi tushunchasi, tuproqlar klassifikatsiyasi.
2. Agroekologiya nimani o'rganadi, agroekotizimlar barqarorligi nima?
3. Tuproqning umumiy tuzilishi xaqida ma'lumot bering (mineral, organik, xavo, suv).
4. Tuproq chirindisining element tarkibi tushuntiring
5. Sug'orma dehqonchlik bilan tabiiy sistemalar farqi nimada.
6. Tuproq deganda nimani tushunasiz.
7. Tuproqni analizga tayyorlash tartibini tushuntirib bering.
8. Eroziya turlarini tushuntiring, eroziyaga qarshi kurash usullari
9. Turoq organizmlarini agroekologik xususiyatlarini tushuntirib bering.
10. Tuproq kesmasida tuproqning genetik gorizontlari qanday belgilanadi.
11. Tuproqning mexanik tarkibini xo'l xolatda aniqlash qanday amalga oshiriladi.
- O'zbekistonda tuproq ekologiyasi bo'yicha faol ishlarni kimlar olib bormoqdalar?
12. Mikroorganizmlarning tuproqdagi holati qanday.
13. Dehqonchilikka sarflanadigan energetik manbalarga ta'rif bering
14. Tuproq tarkibidagi gumusni aniqlash usullari.
15. Tuproq hosil bo'lish shart – sharoitlari
16. Biotsenoz va biogeotsenozni farqlari
17. Tuproq faunitik tarkibini tushuntirib bering.
18. Tuproqdagi CO₂ gazini o'simlik va tuproq organizmlari xayotiga qanday ta'sir o'tkazadi
19. Almashlab (navbatlab) ekish nimani anglatadi.
20. Qishloq xo'jaligi maydonlarini agroekologik baxolash deganda nimani tushunasiz.
21. Agroekologiya fanining boshqa fanlar bilan aloqasi.
22. Shamol eroziyasi (deflyatsiya) va unga qarshi kerash choralari
23. Dasht va cho'l sharoitlarida dehqonchilik qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
24. Tuproq eroziyaga uchraganda nimalar sodir bo'ladi?
25. Lalimkor erlarda qaysi sohalarni rivojlantirish lozim.
26. Tuproqning xajm va solishtirma og'irligini aniqlash.
27. O'zbekistonda tuproq ekologiyasi bo'yicha faol ishlarni kimlar olib bormoqdalar?
28. Mikroorganizmlarning tuproqdagi holati qanday.

29. Dehqonchilikka sarflanadigan energetik manbalarga ta'rif bering
30. Tuproq tarkibidagi gumusni aniqlash usullari
31. Tuproqni ifloslanish sabablari va uni oldini olish yo'llari.
32. Agroekologiyada qaysi moddalar eng zaharli hisoblanadi?
33. Qishloq xo'jaligiga sug'orishni foydasi va zarari.
34. Tuproqning bonitet bali deganda nimani tushunasiz.
35. Ekinzorlarga kasallik va hasharotlar qayerdan kirib keladi.
36. Tuproqni muhofaza qilish qanday tadbirlar qo'llaniladi.
37. Ekinlardan ko'proq hosil olishda tuproqni qaysi ko'rsatkichlari muxim?
38. Tuproqning mexanik tarkibi tuproq organizmlarini yashash sharoitida qanday rol o'ynaydi.
39. Qumli va dasht ekinzorlarga qaysi ekinlar joylashtirish lozim?
40. Tuproqni muhofaza qilish qanday tadbirlar qo'llaniladi.
41. Tuproqdan namuna olish texnikasini tushuntiring.
42. Tuproq sutrukturasini buzilishiga ta'sir etadigan omillar Sho'rlanishni tuproq ekologik holatiga ta'siri.
43. Kimyoviy pestitsidlarni tuproqqa ta'siri.
44. Tuproqni analizga tayyorlash tartibini tushuntiring.
45. Og'ir mexanik tarkibli tuproqlarda tomchilatib sug'orish qanday samara beradi.
46. Tuproqni chirindisini ko'paytirishda qaysi o'g'itlar ijobiy natija beradi?
47. Orol fojiasi va uning atrofidagi holat
48. Hozirgi vaqtdagi dehqonchilik tizimidagi o'zgarishlar.
49. Eroziya turlarini tushuntiring, eroziyaga qarshi kurash usullariTuproq qoplamining biosferaviy ahamiyati.
50. Tuproq, suv, o'simliklarni sun'iy ifloslanishi
51. Tuzga chidamli qishloq xo'jaligi ekinlari xaqida ma'lumotlar bering.
52. Tuproqning mexanik tarkibini xo'l xolatda aniqlash
53. Antropogen omillarning tuproq va o'simliklarga ta'siri
54. Sho'rlanishni tuproq ekologik holatiga ta'siri
55. Fan yutuqlarini qo'llash qanday iqtisodiy samara beradi?
56. Tuproq sho'rlanishi deganda nimani tushunasiz? Chizma shaklida tushuntirib bering
57. Vodiylarda sug'oriladigan dehqonchilikning rivojlanishining ekologik muammolari
58. Lalimkor yerlar agrotsenozini hosil bo'lishi
59. Tuproqning xajm va solishtirma og'irligini aniqlash.
60. Sho'rlangan tuproqlarni sho'rlanish darajasiga bog'liq qanday tasniflanadi (sho'rlanmagan, kuchsiz, o'rtacha , kuchli, sho'rxoklar).
61. Agroekotizimlar va tabiiy ekotizimlarning farqlari, o'xshashliklari nimalar.

62. Tuproq organizmlarini agroekologik xususiyatlarini tushuntirib bering.
63. Tuproq kesmasida tuproqning genetik gorizontlari qanday belgilanadi.
64. Tuproqning mexanik tarkibini xo'l xolatda aniqlash qanday amalga oshiriladi.
65. O'zbekistonda tuproq ekologiyasi bo'yicha faol ishlarni kimlar olib bormoqdalar?
66. Mikroorganizmlarning tuproqdagi holati qanday.
67. Dehqonchilikka sarflanadigan energetik manbalarga ta'rif bering
68. Tuproq tarkibidagi gumusni aniqlash usullari.
69. Agroekotizimlar va tabiiy ekotizimlarning farqlari, o'xshashliklari nimalar.
70. Arktika tuproqlari zonasi
71. Avtomorf tuproqlarning tarqalishi, hosil bo'lishi va klassifikatsiyasi.
72. Bahorgi haydash ahamiyati va kamchiliklari
73. Bo'z tuproq tasnifi
74. Bo'z tuproqlarning hosil bo'lishi, tuzilishi, xossalari, klassifikatsiyasi
75. Tuproqlarni geografik rayonlashtirish
76. Tuproqlarni ifloslanishi.
77. Tuproqlarni issiqlik xossalari.
78. Tuproqlarni madaniylashtirish usullari
79. Tuproqlarni muhofaza qilish
80. Tuproqlarni o'rganish ya'ni tadqiq qilish usullari.
81. Tuproqlarni organik qismi.
82. Tuproqlarni o'rganishda va ratsional foydalanishda nimalar qilinishi kerak.
83. Tuproqlarni shakllanishida shamolni ta'siri
84. Tuproqlarni sho'rlanganlik darajasiga bog'liq klassifikatsiya qilish.
85. Tuproqlarni unumdorligi bo'yicha baholash
86. Tuproqlarning gorizantal zonallik bo'yicha tarqalishi
87. Tuproqlarning meliorativ holatini yaxshilash chora-tadbirlari.
88. Tuproqlarning paydo bo'lishi, rivojlanishi, xossalari, unumdorligi haqidagi umumiy tushunchalar.
89. Tuproqlarning vertikal zonallik bo'yicha tarqalishi.
90. Tuproqni tabiatdagi roli
91. Tuproqning mexanik tarkibi va uning namlanishi
92. Tuproqning texnologik xususiyati
93. Tuproqshunoslikdagi taksonomik birliklar va ularni ajratish
94. Tuproq strukturasining buzilishi (yo'qolishi) va uni tiklash yo'llari
95. Tabiatda ozuqa moddalarning aylanishi va ularning mohiyati.
96. V.V.Dokuchayev tuproqning paydo bo'lishi va rivojlanishi xaqidagi asarlari xaqida nimalarni bilasiz.
97. Shamol eroziyasiga qarshi kurashish.

98. Tuproq buferligi.
99. Tuproqning kislotaliligi.
100. Tuproqning ishqoriyligi.

**Namangan davlat uiversiteti, 60520200 – Ekologiya va atrof-muhit
muhofazasi ta'lim yo'nalishi kunduzgi ta'lim shakli 1-bosqich talabalari
uchun « Tuproq va agroekologiya » fanidan 2024/2025 o'quv yili bahorgi
semestrda o'tkaziladigan yakuniy nazorat uchun mustaqil ta'lim
mavzulari yuzasidan nazorat savollar banki.**

101. Tuproqning suv rejimi.
102. Tuproq strukturasi.
103. Tuproqning suv xossalari.
104. Tuproqning havo xossalari.
105. Tuproqning havo rejimi.
106. Tuproqning issiqlik xossalari.
107. Tuproqning issiqlik rejimi.
108. Tuproq paydo qiluvchi jinslarning granulometrik (mexanik) tarkibi
109. Tuproq eritmasi va undagi oksidlanish va qaytarilish jarayonlari.
110. Sug'oriladigan tuproqlar.
111. Nam subtropik o'rmon tuproqlari.
112. Tuproqlar muhofazasi.
113. Tuproqlarbonitirovkasi.
114. Artika va subarktika tuproqlari.
115. Tuproq paydo qiluvchi jinslarning mineralogik tarkibi.
116. Tuproq chirindisining element tarkibi tushuntiring
117. Sug'orma dehqonchlik bilan tabiiy sistemalar farqi nimada.
118. Tuproqni analizga tayyorlash tartibini tushuntirib bering.
119. Agroekotizimlar va tabiiy ekotizimlarning farqlari, o'xshashliklari nimalar.
120. Tuproqdagi CO₂ gazini o'simlik va tuproq organizmlari xayotiga qanday ta'sir o'tkazadi
121. Tuproq hosil bo'lish shart – sharoitlari
122. Tuproq tarkibidagi gumusni aniqlash usullari.
123. Tuproq faunitik tarkibini
tushuntirib bering.
124. Dehqonchilikka sarflanadigan energetik manbalarga ta'rif bering
125. Mikroorganizmlarning tuproqdagi holati qanday.
126. Biotsenoz va biogeotsenozni farqlari.
127. Almashlab (navbatlab) ekish nimani anglatadi.

128. Qishloq xo'jaligi maydonlarini agroekologik baxolash deganda nimani tushunasiz.
129. Shamol eroziyasi (deflyatsiya) va unga qarshi kerash choralari.
130. Dasht va cho'l sharoitlarida dehqonchilik qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
131. Tuproq eroziyaga uchraganda nimalar sodir bo'ladi?
132. Lalimkor erlarda qaysi sohalarni rivojlantirish lozim.
133. Tuproqning xajm va solishtirma og'irligini aniqlash.
134. O'zbekistonda tuproq ekologiyasi bo'yicha faol ishlarni kimlar olib bormoqdalar?
135. Tuproqni ifloslanish sabablari va uni oldini olish yo'llari.
136. Agroekologiyada qaysi moddalar eng zaharli hisoblanadi?
137. Qishloq xo'jaligiga sug'orishni foydasi va zarari.
138. Tuproqning bonitet bali deganda nimani tushunasiz.
139. Tuproqni muhofaza qilish qanday tadbirlar qo'llaniladi.
140. Ekinlardan ko'proq hosil olishda tuproqni qaysi ko'rsatkichlari muxim?
141. Tuproqning mexanik tarkibi tuproq organizmlarini yashash sharoitida qanday rol o'ynaydi
142. Qumli va dasht ekinzorlarga qaysi ekinlar joylashtirish lozim?
143. Tuproqni muhofaza qilish qanday tadbirlar qo'llaniladi.
144. Tuproqdan namuna olish texnikasini tushuntiring.
145. Tuproq sutrukturasini buzilishiga ta'sir etadigan omillar Sho'rlanishni tuproq ekologik holatiga ta'siri.
146. Kimyoviy pestitsidlarni tuproqqa ta'siri.
147. Tuproqni analizga tayyorlash tartibini tushuntiring.
148. Og'ir mexanik tarkibli tuproqlarda tomchilatib sug'orish qanday samara beradi.
149. Tuproqni chirindisini ko'paytirishda qaysi o'g'itlar ijobiy natija beradi?
150. Eroziya turlarini tushuntiring, eroziyaga qarshi kurash usullariTuproq qoplaminig biosferaviy ahamiyati.
151. Tuproq, suv, o'simliklarni sun'iy ifloslanishi.
152. Tuzga chidamli qishloq xo'jaligi ekinlari xaqida ma'lumotlar bering.
153. Tuproqning mexanik tarkibini xo'l xolatda aniqlash.
154. Antropogen omillarning tuproq va o'simliklarga ta'siri.
155. Sho'rlanishni tuproq ekologik holatiga ta'siri
156. Fan yutuqlarini qo'llash qanday iqtisodiy samara beradi?
157. Tuproq sho'rlanishi deganda nimani tushunasiz? Chizma shaklida tushuntirib bering.
158. Vodiylarda sug'oriladigan dehqonchilikning rivojlanishining ekologik muammolari.

159. Lalimkor yerlar agrotsenozini hosil bo'lishi.
160. Tuproqning xajm va solishtirma og'irligini aniqlash.
161. Sho'rlangan tuproqlarni sho'rlanish darajasiga bog'liq qanday tasniflanadi (sho'rlanmagan, kuchsiz, o'rtacha, kuchli, sho'rxoklar).
162. Tuproq organizmlarini agroekologik xususiyatlarini tushuntirib bering.
163. Tuproq kesmasida tuproqning genetik gorizontlari qanday belgilanadi.
164. Mikroorganizmlarning tuproqdagi holati qanday.
165. Dehqonchilikka sarflanadigan energetik manbalarga ta'rif bering.
166. Tuproq kolloidlari.
167. Tuproqning singdirish qobiliyati.
168. Tuproqning organik qismining tarkibi.
169. Tuproqning organik qismining kelib chiqishi.
170. Tuproq organik qismining xossalari.
171. Tuproqdagi oksidlanish-qaytarilish jarayonlari.
172. Sho'rxoklar tarkibi va xossalari.
173. Ekinlarning rivojlanishiga sho'rlanishning ta'siri.
174. Sho'rxoklar melioratsiyasi.
175. Orol fojiasi va uning atrofidagi holat.
176. Taqirlar va taqir tuproqlar.
177. Taqir tuproqlarning xossalari.
178. Qumli cho'l tuproqlari va tasnifi, morfologiyasi.
179. Qumli cho'l tuproqlarining kimyoviy tarkibi.
180. Bo'z tuproqlarning morfologik tuzilishi.
181. Boreal zonasining tuproqlari.
182. Sho'rlangan tuproqlar.
183. Tuproqning biosferadagi o'rni.
184. Tuproq qatlamining buzilishi.
185. Yer kadasdri.
186. MDH da tarqalgan amorf tuproqlar.
187. Tuproqlar diagnostikasi nima?
188. Namlanish darajasiga ko'ra tuproq tiplari.
189. Tuproqlar nomenklaturasi.
190. Tuproq geografik rayonlashtirish nima?
191. Tuproq unumdorligining ekologik belgilari.
192. Tuproq xossalarining optimal parametrlari va unumdorlik modellari.
193. Unumdorlik nima?
194. Tuproqning radiatsiya balansi.
195. Tuproqning issiqlik rejimining ahamiyati.
196. Tuproq eritmasining vujudga kelishi.

197. Tuproq eritmasini ajratib olish olish usullari.
198. Tuproqdagi suv manbaalari.
199. Tuproq namligining ekologik ahamiyati.
200. Tuproqning suv ko'tarish qobiliyati.

Fan bo'yicha yakuniy nazorat savollari geografiya va atrof-muhit muhofazasi kafedrasining 2025-yil 25-fevraldagi 7-sonli yig'ilishida muxokama etilgan va ma'qullangan.

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Fan o'qituvchisi:

T.Sattarov

N.Alimdjanov

A.Raximov